

LA BÒBILA

Lena Paüls

*Los peregrins e aquells qui a temps fan habitació
en la ciutat, e missatgers e servents, e aquells qui són fets
francs e són estats esclaus jamés no són apellats ciutadans
ne veïns, jatsia que sens ells la ciutat no puixa bé ésser,
car ne.s fa sens àsens e gats e cans.*

FRANCESC EIXIMENIS, *Lo Crestià*

1

A trenc d'alba, embolcallada amb una manta i mig lleganyosa, guaito a fora per la boca del forn d'aquesta bòbila abandonada. M'ha atret la fortor de resina aromàtica del faune que ha aparegut dins l'herbassar del descampat, a tocar del pont de l'autovia. ¿Què hi fa aquí aquesta divinitat dels boscos, tota ella fumejant, la pell blaïda, els cabells socarrimats?, em pregunto.

Emboirats i feixucs, s'han anat despertant els altres estadants de la bòbila. No ens hem posat d'acord a donar nom a aquest ésser extenuat. Sortia d'un incendi, això

sí. I ara el teníem a un cop de pedra, d'esquena a nosaltres, immòbil, gairebé cobert de cards, d'esbarzers, de campànules i d'ortigues que se superposen, es parasiten i s'arrapen al seu cos untat de mirra.

Amb el desig erm, el faune també ho havia perdut tot. No cal que ens ho digui. Perquè veiem el nostre sofriment encarnat en aquesta figura vulnerable, no el perdem de vista. Frisem per saber com distraurà el dolor.

2

D'esquena a nosaltres, el faune enumera episodis de fam insatisfets, a mitja veu, sense destinatari. Són paraules amb estelles. Sardònic. ¿Com gosa retreure'ns res, ell, que tampoc té res?, ens diem.

Mentre espero que es faci de dia, m'envolta el tuf de suor i podridura dels altres amb qui comparteixo aquesta planta circular de pedra refractària que va ser un forn. Aquesta mala olor fa saber a crits el refús a arrelar-se enlloc, en res i en ningú. M'esforço desesperadament a no fer cap olor i em reconforta sentir la pudor en els altres, perquè vol dir que el meu olfacte encara la sap reconèixer.

Com cada dia, avui també amb posat fosc, ens trobarem al voltant del bidó de l'aigua que omplim amb la mànega d'unes obres veïnes. Tot seguit, marxarem cadascú pel nostre compte, a peu, tentinejant per la cuneta. Després, replegarem verdures a les parades del mercat, regirarem els sacs de pa del dia abans, amb tot el que tenim a les espatlles o arrossegant un carro atapeït que haurem aparcat en algun racó, a tocar de les mates de troanes que envolten el pipicà d'una placeta.

3

Cap al migdia em dono cita a la Rambla. Hi repasso les tortugues, que desconeixen el meu mal pensament de fer-ne sopa. M'encanto amb els llodrigons de cotó fluix i em creix la saliva. La vista se me'n va a les capses de moresc, i me l'imagino espetegant a la paella tapada. Sospeso les bosses de pipes i em veig, en un temps no gaire llunyà, menjant-ne asseguda al marxapeu de casa, ara tan i tan lluny. Mentre dubto que encara recordi velles olors de menjar, l'encarregat de la parada també dubta del meu interès per comprar algun dels animals que té exposats i vigila que no faci jocs de mans amb els pollets acabats de néixer i acabi fent-ne desaparèixer algun.

4

He anat a dutxar-me a la institució benèfica on em tallen els cabells, em donen roba neta i una targeta de metro de deu viatges. He dinat amb plat i cullera, sola en una taula, perquè ja era tard. L'encarregat del menjador no s'ha oblidat del ritual d'acollida, que consisteix a dir-me: "Si no t'acabes el plat, hauràs de pagar un euro."

Demà deixaré la motxilla a la consigna de l'estació. Després, neta i pentinada, passejaré tot el dia per algun centre comercial. És època de rebaixes. Abans hi anava amb xandall i la targeta de crèdit. Ara, només amb una actitud digna n'hi ha prou per tocar-ho tot i no comprar res. Passadissos amb prestatgeries plenes de perfums, de carteres de pell, de tabaqueres, de coixins per a gossos, de sabates de talons prims, de coberteries de plata..., abans d'entrar al paradís del supermercat.

5

Al boca de fosc, topo amb un magnolier, tot tronc, que acull les bosses de brossa, apilades com regals negres a l'arbre de Nadal. Escombriaires —pobres, a preu fet— li escapcen fulles i flors i se les pengen a la llengüeta de la cremallera de la granota. Tot un gest desafiant per a qui cregui que no pot arrelar-hi la poesia, en un lloc on hi ha tants alts funcionaris que tindran paga vitalícia a tocar de tanta gent passant gana.

6

Segueixo de lluny el tràfec del camió de les escombraries fins on els nenúfars suren a la superfície de l'estanyol. El deixo passar. M'assec en un banc de cara a la bassa, al mig de la qual s'hi reflecteix la lluna. M'imagino que en qualsevol moment veuré saltar una granota de fulla en fulla, es banyarà en el calze d'una de les flors de pètals de cera i, amb un cant esquerdat, m'oferirà de concedir-me uns quants desitjos. Em preparo per a l'ocasió i espero. I espero i espero.

I espero, fins que Paul Verlaine m'avisa que “leur chanson se mêle au clair de lune”. Però en realitat es tracta de la llanterna d'un guarda del parc que m'enlluerna i em fa fora del recinte, sense miraments.

7

Aquesta nit no vull afegir-me al grup d'homes que van a demanar menjar al convent. S'apleguen al costat d'un foc i l'endemà la roba i la pell poden de fum. No m'ho puc permetre, perquè demà tinc previst anar al supermercat.

Però, si no fos per això, m'agrada des de fora mirar la punta del xiprer del claustre que sobrepassa potser més d'un metre l'edifici. Tothom suposa que el xiprer està entotsolat entre les cebes que hi ha al costat del pou i les maduixeres dels testos. Però jo he vist que les monges el peixen i li controlen cada estirada des que era plançó; el saluden tot passant carregades amb feixos d'escaroles regalimants de l'hortet del claustre. Sovint el xiprer és motiu de conversa transcendent. No saben que a cada canvi d'estació prova d'allargar més les arrels, però topa amb el ciment pels quatre costats. I, per això, s'enfila i s'enfila...

8

M'encaro amb l'autobús nocturn que em retorna a la bòbila abandonada per passar la nit. Invariablement, la porta del vehicle s'obre just davant del taronger bord. No hi ha passatger que en baixar no s'hi abraci i en surti esgarrinxat per les escames cargolades que contenen la brutícia i el sutge del tronc, tan brunyit que no li permet desembussar els porus. L'arbre cova una venjança sorda cap al conductor culpable i, a la primavera —n'he estat testimoni—, a la sacsada del primer vianant que baixa avia un núvol de pol·len que s'enfila a l'autobús abans que es tanqui la porta i fa esternudar, plorar o tossir tot el passatge. En canvi, al destinatari, protegit per un vidre, alenant fums per la finestreta, no li deu arribar l'ona i arrenca indultat fins a la propera vegada que s'hi aturi. Però, a l'hivern, al taronger, entendrit, li agradaria ser de fruit comestible i espera que l'abracin un i altre cop, mentre desitja que un jardiner assenyat l'empelti.

9

No porto bitllet i el conductor ja ha plegat d'escridassar-me. Al cap i a la fi, baixaré, ell ja ho sap, a la primera parada i em perdrà de vista per avui. Camino fins al pendent on arrenca el primer ull del pont, m'assec sobre un diari estès a terra, perquè els pantalons avui són nets, i em deixo relliscar fins a l'herbassar de la base. I és ara que retrobo el faune, immòbil encara, nervi tibata, a punt d'actuar. M'aturo i li xiuxiuejo: "Xiquet, tu tampoc no ets d'eixe món." Podria pensar que no m'ha vist, que no m'ha sentit, si no sabés que té l'orella i la vista més fina que cap mortal. I, per això, em malfio de la seva estratègia d'estàtua. El deixo estar, doncs, i m'encauo a la cambra de la bòbila.

10

A mitjanit ens desperten uns crits de ràbia. Ens llevem, entresuats, i sortim a la foscor. "És aquí on vull viure, passi el que passi", xiscla i sanglota el faune.

Em meravella l'inequívoc sentit de la paràbola: el destí escollit és l'únic autèntic.

Però, com els altres, em faig la indiferent, perquè, al cap i a la fi, "¿qui ho ha dit, que aquest ésser ens vulgui oferir res a canvi d'acceptar-lo tal com és?". Per tant, el deixem esgargamellant-se i tornem a la bòbila, la nostra cambra que havia estat un forn.

Barcelona, gener del 2013